

Boekverslag **Verborgen gebreken (Renate Dorrestein)**

Jeske van Harssel

© havovwo.nl (april 2002)

A. Beschrijving

Primaire gegevens

Auteur: Renate Dorrestein
Titel: Verborgen gebreken
Ondertitel: -
Motto: Dit is een onbelangrijk boek, want het gaat over de gevoelens van vrouwen in een huiskamer. Virginia Woolf
Verschenen in: Eerste druk verscheen in 1996
Uitgeverij: Uitgeverij Contact, Amsterdam/Antwerpen
Aantal bladzijden: 238

Verwachtingen vooraf

Voor ik *Verborgen gebreken* ging lezen, heb ik net als anders eerst nagedacht of ik het echt wilde lezen. Eigenlijk was het de bedoeling om een boek uit de categorie A te lezen, maar ik had al genoeg boeken gelezen van categorie A, dus bij het uitkiezen van het boek heb ik niet op de categorie gelet. Ik ben gewoon thuis in de boekenkast gaan kijken welk boek me leuk leek om te gaan lezen voor literatuur. Ik zag toen eigenlijk al vrij snel het boek *Verborgen gebreken* staan. Na de achterkant gelezen te hebben, heb ik eigenlijk gelijk besloten om het boek te gaan lezen. Het leek me een interessant boek. *Verborgen gebreken* deed zich voor als een boek met spanning, en dat sprak me wel aan. Ook de schrijver Renate Dorrestein klonk voor mij bekend in de oren. Volgens mij was het echt de moeite waard om te lezen. Ik had verder geen speciale verwachtingen van het boek vooraf. Ik vind het sowieso leuker om bijna niks van de inhoud te weten te komen, want dan blijft het 'spannend'. Ik dacht gewoon bij mezelf: ga lezen en je ziet wel wat het wordt. Nou dat heb ik ook gedaan en ik heb er geen spijt van.

Eerste reactie achteraf

Ik vind dit werk:

	niet	een beetje	erg
spannend		X	
meeslepend		X	
ontroerend		X	
grappig	X		
realistisch		X	
fantasierijk	X		
interessant			X
origineel		X	
goed te begrijpen			X

De allereerste reactie van *Verborgen gebreken*: een goed en leuk boek om te lezen.

Boekverslag **Verborgen gebreken (Renate Dorrestein)**

Jeske van Harssel

© havovwo.nl (april 2002)

Korte samenvatting

Het boek *Verborgen gebreken* is verdeeld in zeven delen, die ieder weer onderverdeeld zijn in hoofdstukken. Voorafgaand aan elk deel staat er een citaat uit Genesis I.

deel 1: Sonja en Jaap kennen elkaar sinds kort. De volgende dag zal het gezin naar Schotland op vakantie gaan. Waldo wil eigenlijk niet mee, hij wil liever bergbeklimmen. Het inpakken van de spullen verloopt niet helemaal zonder problemen, omdat de kinderen zich vervelend gedragen. De volgende dag als ze in de haven van Oban zijn, vanwaar ze zullen vertrekken naar het eiland Mull, neemt Waldo afscheid van zijn broertje en zusje. Chris valt hem zogenaamd enthousiast om de hals, maar Waldo klapt achter op zijn hoofd het water in. Chris en Tommie rennen weg.

deel 2: Op de veerboot kruipen Chris en Tommie bij Agnes in de auto. Agnes familie bezit een huis op het eiland, waar ze nu naar op weg is. Ze heeft de as van haar net gestorven broer Robert mee, om daar uit te strooien. Als de boot is gearriveerd gaat Agnes naar de familie Flynt die het huis beheert en ook de sleutel heeft. Meestal neemt Agnes veel nichtjes en neefjes mee naar het huis. Dit jaar is ze alleen gegaan omdat haar familie haar de kinderen niet toe vertrouwd. Haar broers met wie ze voorheen altijd ging zijn namelijk allemaal gestorven. Bij het huis aangekomen helpen Tommie en Chris met uitladen. Als Agnes dreigt dat ze de politie zal bellen, zegt Chris dat ze zal zeggen dat Agnes haar hierheen heeft gelokt.

deel 3: De volgende dag denkt Agnes aan Robert. Hij was haar lievelingsbroer. Ondanks dat ze door hem een handicap heeft. Doordat ze de punt van zijn hengel in haar oog heeft gekregen heeft ze nu een glazen oog. Met alle vier de broers had ze een hechte band. Het huis op Mull hebben ze met z'n vieren opgeknapt. 's Avonds krijgt ze ruzie met de kinderen over een dode muis die Chris heeft dood geschopt. Tommie wil hem mee naar bed nemen. Agnes dicht alle muizengaten in huis. Als ze terugkomt is de wasmachine overstromd.

deel 4: Agnes denkt dat Chris thuis mishandeld wordt. Ze denkt ook dat haar schoonzussen door de overstroming denken dat ze gek is. Haar relatie met hen is niet zo goed. In de supermarkt wordt ze niet goed en in het kantoortje van de bedrijfsleider mag ze even bijkomen. Als ze weer thuis komt zijn Chris en Tommie een verkleedspel aan het doen. Agnes speelt mee. Dan komt er een inspecteur aan de deur van Scotland Yard, die de twee verdwenen kinderen zoekt. Hij herkent Chris en Tommie niet, omdat ze verkleed zijn. Agnes verradt ze ook niet. Agnes probeert met Chris over thuis te praten, maar dat lukt niet en Agnes denkt dat Chris door middel van allerlei toneelspelletjes de realiteit wil ontvluchten.

deel 5: Agnes heeft in de krant gelezen dat er twee kinderen vermist zijn en zo komt ze hun echte namen te weten. Ook komt ze er achter dat ze nog een broer hebben. Er is ook een berichtje dat er een lijk gevonden is in Oban. Agnes denkt weer aan Robert. Toen ze een keer gingen zwemmen voelde Agnes zich seksueel tot hem aangetrokken. Ze heeft toen besloten haar hormonen in bedwang te houden. Daardoor is ze nooit door een man aangeraakt. Ze had er wel behoefte aan. Ze gaat later die dag met Tommie naar de Flynts. De Flynts zijn woest op Agnes omdat ze een brief hebben gehad waarin staat dat Agnes huis zal worden verhuurd. De brief is afkomstig van Elise, Roberts man. De Flynts zullen nu niet meer betaald krijgen voor het opknappen van het huis en daarmee valt een groot deel van het inkomen weg. Ze beschuldigen Agnes dat ze dit verborgen heeft gehouden, maar die weet ook van niets. Thuis ziet ze dat zij ook zo'n brief heeft gehad en dat ze er voor 10 augustus uit moet zijn. De inspecteur komt het huis nog controleren. Als Chris over Waldo praat, die volgens haar op het eiland Skye bergen beklimt, bevestigt Agnes dit door haar te zeggen dat Waldo volgens een krantenbericht naar Skye is gezwommen.

deel 6: Chris huult die nacht om wat ze Waldo heeft aangedaan, maar ze is blij dat hij Skye nog heeft bereikt. Ze verlangt terug naar haar ouders. Ze gaat aan Agnes vragen of die hun morgen naar haar ouders kan brengen, maar Agnes slaapt. Onder haar bed vindt ze een geweer. Tommie kruipt bij Agnes in bed en plast het vol. De volgende dag wordt Agnes wakke in een nat bed en haar glazen oog is weg. Dan komt de man van het verhuurbedrijf en vindt het huis in een te slechte staat om verhuurd te kunnen worden. Agnes kan er dus blijven wonen. Chris ziet de man als een bedreiging voor Agnes en schiet op hem. Agnes krijgt een beroerte en valt naast de man neer.

deel 7: De twee kinderen laten de lichamen in de tuin liggen en slopen de inboedel van het huis, zodat het verhuurbedrijf er niets meer aan heeft. Agnes komt weer bij en met hulp van Chris en Tommie komt ze binnen. Ze kan door de beroerte moeilijk praten en is bang dat de kinderen in verband met de moord worden gebracht. Ze stuurt ze met een bord waarop staat waar ze heen moeten terug naar hun ouders. Jaap en Sonja zijn dolblij en na een verhoor wat niets helpt gaan ze naar Agnes. Maar die is na het schoonmaken van het geweer opgehaald door Muriel. Ze weet dat ze het huis nooit meer terug zal zien, maar ze is blij dat haar oog er nog ligt. De man van het verhuurbedrijf is inmiddels in het ziekenhuis overleden, nadat hij aan de kant van de weg was gevonden. Jaap en Sonja denken nog steeds dat Waldo op Skye zit en gaan daar heen. Het oog van Agnes blijkt in de zak van Tommie te zitten. Chris is blij, want nu zal Agnes steeds getuige blijven van haar leven.

Boekverslag **Verborgen gebreken (Renate Dorrestein)**

Jeske van Harssel

© havovwo.nl (april 2002)

B Verdieping

Tijd en ruimte

De vertelde tijd in *Verborgen gebreken* is ongeveer een week (een paar dagen). De eerste twee hoofdstukken geven een soort inleiding, die ook wel een week duurt, maar daarover wordt weinig verteld. Er vindt daar dus tijdverdichting plaats. Pas als de familie echt op vakantie is in Mull, wordt het verhaal verteld. Dit speelt zich af in augustus, waarschijnlijk de eerste dagen van augustus. Het jaartal is onbekend.

Het verhaal wordt chronologisch verteld, maar er zitten wel een aantal flash-backs van voornamelijk Chris en Agnes in. In de flash-backs komt de lezer te weten wat Waldo met Chris deed en hoe Agnes en haar broers met elkaar omgingen.

Het boek heeft een open einde. Je weet namelijk niet hoe het verder gaat met de familie en Waldo. Ook hoe het met Agnes afloopt kom je niet te weten.

Het verhaal speelt zich grotendeels af in Schotland, op het eiland Mull. Het eiland wordt zeer mooi beschreven, waardoor een gezellige, gelukkige sfeer wordt gecreëerd. Het verhaal speelt zich af op een camping in Schotland. Maar het vakantiehuisje in Port na Bà is wel een van de belangrijkste plekken waar het verhaal zich afspeelt. Hierbij krijg je wel een eenzame sfeer, het vakantiehuisje is dan ook in een slechtere staat. Ook wordt een heel klein gedeelte afgespeeld in een hotel, niet in Schotland maar in Engeland.

Verteller

In *Verborgen gebreken* is er sprake van een hij/zij-verteller, een auctoriële verteller. Dat merk je aan de aanhalingstekens en aan diverse uitdrukkingen zoals “Hij zei” of “Zei Chris”. In het eerste deel van het boek wordt het verhaal vanuit het perspectief van Chris verteld. Je leest voornamelijk de gedachten van Sonja en Chris. De gedachten van Chris blijven in het hele verhaal zichtbaar. Vanaf het derde hoofdstuk is het vooral Agnes waar het perspectief ligt.

Spanning

Ik vind dat er in het boek *Verborgen gebreken* wel degelijk spanning zit. Door het gehele verhaal zijn er diverse gebeurtenissen waarvan je de afloop graag te weten wil komen, maar toch met spanning zijn ‘opgebouwd’. Je wilt bijvoorbeeld weten of Chris haar probleem vertelt en hoe het opgelost wordt, je wilt ook weten of Agnes misschien nog wel wraak neemt op haar schoonzussen en of ze zich uit het huis laat zetten. Zo zijn er nog tal van dingen aan te wijzen waar de spanning goed in zit.

Thema en motieven

Naar mijn mening zijn er voor *Verborgen gebreken* meerdere thema's aan te wijzen. Renate Dorrestein schrijft meestal over problemen en gevoelens van vrouwen in een huiskamer. Ze laat doorschemeren dat vrouwen over het algemeen niet serieus genomen worden; of ze krijgen de schuld of er wordt niet naar ze geluisterd. Ook in dit boek is dat het geval. Agnes wordt niet meer serieus genomen, zo blijkt dat haar hele familie haar altijd al “gekke tante Agnes” heeft genoemd. Ook naar Chris wordt niet geluisterd, ze wordt seksueel misbruikt door haar broer en niemand die dat door heeft, zelfs haar eigen moeder niet.

Het thema van het boek kun je dan omschrijven dat je echt aandacht voor je medemens moet hebben en de onechte belangstelling moet mijden. Agnes en Chris bieden elkaar eigenlijk steun. Chris voelt dat Agnes de eerste in haar leven is die echte aandacht voor haar heeft. Agnes kan door Chris haar zorgzaamheid, die ze altijd in haar had, tonen.

Ook is het thema de liefde (met name die tussen broers en zusters). En de relaties in families.

Nog een andere manier om het duidelijk te maken: Het thema is dat je niet weg kunt lopen voor je problemen. Je moet ze oplossen. Maar vooral dat liefde voor iets of iemand alles overwint.

Boekverslag **Verborgen gebreken (Renate Dorrestein)**

Jeske van Harssel

© havovwo.nl (april 2002)

Motieven:

- gebreken
- liefde
- dood
- verval
- schuld
- eenzaamheid
- begeerte
- herinneringen
- twijfels
- Genesis 1 (Elk deel begint met een citaat uit dit eerste boek van de bijbel)

Ik heb ook in de secundaire literatuur informatie gezocht over thema en motieven over het boek *Verborgen gebreken*. Overal kwam ik een van bovenstaande thema's tegen, volgens mij is dat een teken dat het boek duidelijk is, iedereen ziet dat het thema is. Ook de motieven kwamen veelal overeen. Ik heb dus verder geen opmerkingen op het thema en/of de motieven die ik in de secundaire literatuur gevonden heb.

Personages

De hoofdpersonen in het boek zijn Agnes en Chris(tine)

Christine Jansen: een tienjarig meisje dat jarenlang is misbruikt door haar broer. Ze vindt dat dat haar eigen schuld is en probeert zichzelf te straffen. Chris is wel heel zorgzaam voor haar broertje Tommie. Ze heeft het gevoel alsof ze hem moet beschermen. Ze wordt door Agnes Bazoeka genoemd, omdat ze zoveel kauwgom kauwt.

Agnes Stam: Agnes is een oude vrouw, zo rond de zeventig, die zich na de dood van haar broers eenzaam en afgedankt voelt. Ze is zorgzaam en altijd verwend door haar broers. Nu ze nog alleen over is wordt ze door haar schoonzussen als gekke, oude tante geien. Ook omdat ze nooit getrouwd is geweest. Door de uiterlijke beschrijving die de schrijfster geeft, zie je een lieve, nette, oude oma voor je, en dat is Agnes ook, dat merk je door haar taalgebruik en gedrag.

De bijpersonen in het boek zijn:

De ouders van Chris, Jaap en Sonja Jansen: Sonja is ongeveer veertig jaar oud en getrouwd met Jaap, die ongeveer dertig jaar oud is. Jaap is niet de vader van Chris, Waldo en Tommie. Sonja heeft heel wat minnaars gehad. Jaap en Sonja zijn erg met zichzelf bezig en letten niet echt op hun kinderen.

Tommie Jansen: het vierjarige broertje van Chris. Tommie is nog echt een kleuter. Door Agnes wordt hij Invatug genoemd, omdat hij eruitziet als een onverwoestbare Eskimo. Hij is bang en huilt veel. Hij doet alles wat zijn zus hem vraagt.

Waldo Jansen: Waldo is een jongen van zestien jaar. Hij pubert en is behoorlijk tegendraads. Toch is hij een grote steun met name voor Christine (al is het misschien zo dat hij haar seksueel misbruikt).

De familie Flynt: zij zijn echte boeren types. De oude Mrs. Flynt is een soort vriendin van Agnes.

Muriel, zij helpt de familie Flynt.

De broers van Agnes (nu allemaal overleden):

Robert, hij is heel loyaal en wil niemand pijn doen. Agnes is dol op hem. Zijn vrouw is Elise, Agnes mocht haar vroeger wel, nu niet meer.

Frank, hij stottert en is heel gevoelig en handig. Zijn vrouw is Mathilde, zij is heel dominant en Frank is ook een week bij haar weggeweest.

Justus, hij heeft een affaire gehad met een jong meisje. Zijn vrouw is Nora.

Benjamin, hij is heel onverschillig. Zijn vrouw is Kshema.

Titel, ondertitel en motto

De titel: *Verborgen gebreken*. Agnes en Chris hebben beide hun gebreken. Agnes wordt door haar familie als 'gek' beschouwd en Chris wordt seksueel misbruikt door haar broer. Omdat ze elkaar aan het begin van het boek niet kennen, proberen ze hun gebreken verborgen te houden, om zo een 'nieuw' leven te creëren. Zowel Agnes als Chris hebben problemen. Chris houdt haar gevoelens zo lang als mogelijk is verborgen voor Agnes, ze is niet gewend er over te praten. Ook Agnes houdt haar gevoelens zoveel mogelijk voor zich. Daarom de titel "Verborgen gebreken".

Boekverslag **Verborgen gebreken (Renate Dorrestein)**

Jeske van Harssel

© havovwo.nl (april 2002)

Er is geen ondertitel aanwezig bij dit boek

Het motto van het boek: Dit is een onbelangrijk boek, want het gaat over de gevoelens van vrouwen in een huiskamer. *Virginia Woolf*

Renate Dorrestein schrijft over de problemen en gevoelens waar vrouwen mee te maken kunnen hebben. Ze laat doorschemeren dat vrouwen over het algemeen niet serieus genomen worden; of ze krijgen de schuld of er wordt niet naar ze geluisterd. (zie ook thema).

Aan het begin van ieder deel staat een citaat uit Genesis 1. Het wordt in het begin niet duidelijk waar dit op slaat. Pas aan het einde van het boek, bij het laatste deel, als er staat: en God zag dat het goed was, wordt duidelijk dat de schrijfster de schepping geen schepping vind, maar vernietiging. Chris en Agnes vinden deze wereld aan het begin van het verhaal al helemaal niets meer. Chris vlucht door middel van haar toneelspel uit de werkelijkheid.

De citaten zijn achtereenvolgens:

Deel 1 'In den beginne schiep God de hemel en aarde. En god zeide: Er zij licht. En er werd licht. En god noemde het licht dag, en de duisternis noemde Hij nacht.'

Deel 2 'En God zeide: Er zij een uitspansel in het midden der wateren, en dat make scheiding tussen wateren en wateren. En God noemde het uitspansel hemel.'

Deel 3 'En God zeide: Dat de aarde uitschiete grasscheutjes, zaadzaaiend kruid, vruchtbaar geboomte, dragende vrucht naar zijn aard, welks zaad daarin zij op de aarde. En het was alzo.'

Deel 4 'En God zeide: Dat er lichten zijn in het uitspansel des hemels, om scheiding te maken tussen de dag en tussen de nacht; en dat ze zijn tot tekenen en tot gezette tijden, en tot dagen en jaren; en dat zij zijn tot lichten in het uitspansel des hemels, om licht te geven op de aarde.'

Deel 5 'En God zeide: Dat de wateren overvloedig voortbrengen een gewemel van levende zielen; en het gevogelte vliege boven de aarde in het uitspansel des hemels.'

Deel 6 'En God zeide: Laat ons mensen maken, naar ons beeld, naar onze gelijkenis. En God schiep de mens naar zijn beeld; naar het beeld Gods schiep Hij hem; man en vrouw schiep Hij ze.'

Deel 7 'En God zag dat het goed was'

Relatie tussen tekst en auteur

Relatie tussen verschillende teksten

Relatie tussen tekst en context

Renate Maria Dorrestein wordt op 25 januari 1954 geboren in Amsterdam. Ze groeit op in Amstelveen in het gezin van een advocaat en een voormalige onderwijzeres, samen met een oudere zus en een zusje en broertje. 'Katholiek maar volstrekt niet orthodox'.

Renate Dorrestein begint als journaliste haar loopbaan bij het weekblad *Panorama*. Ze schrijft romans, columns en autobiografische verslagen. Haar eerste boek is de verhalenbundel *Voorleesboek voor planten* in 1976, maar bekendheid krijgt ze pas met haar eerste roman *De buitenstaanders* in 1983. Haar romans zijn altijd als feministisch te herkennen en thema's als het idee dat vrouwen pas voor vol worden aangezien als ze getrouwd zijn en een kind hebben, komen regelmatig aan bod. Mannen spelen slechts bijrollen in haar romans. Volgens Renate Dorrestein hebben al haar boeken maar een thema: de dood van mijn zusje en het schuldgevoel daarover. Hierover schrijft ze in de autobiografische roman *Het perpetuum mobile van de liefde* (1988). Nadat Dorrestein de ziekte ME (chronische vermoeidheid) heeft gekregen, is ook ziekte en het sociaal isolement waarin zieke mensen zich vaak bevinden een hoofdthema in haar oeuvre. Dorrestein schrijft dan haar eigen autobiografie: "Heden ik". Na het verschijnen daarvan zocht ze het ME-fonds op dat onderzoek naar de ziekte moet stimuleren. 'Het perpetuum mobile van de liefde' is veel feller van toon dan haar eerdere boeken waar duidelijk een maatschappelijke betrokkenheid in voorkwam. Dit kwam door Dorresteins 'nooit bedarende woede over het feit dat mannen en vrouwen niet dezelfde soort levens kunnen leiden' en de verontwaardiging over 'het noodlot dat mij indeelde bij nou net dat geslacht waarvan toevallig geen voordelen toevallen'.

Dorrestein trekt ten strijde tegen ideeën over vastliggende rolverdelingen tussen mannen en vrouwen en de systematische ontkenning van de manier waarop vrouwen de werkelijkheid ervaren. Voor het schrijven van haar romans formuleerde ze een 'De Wetten van Dorrestein' die als volgt luiden:

- 1 Een aantal kwinkslagen
- 2 Een aantal stoten onder de gordel
- 3 Minimaal een zin waarin ik iets verstandigs zeg
- 4 Een einde waarin ik het voorgaande geheel op zijn kop zet.

De romans van Renate Dorrestein zijn wel eens in verband gebracht met het genre 'Gothic Novel' dat vooral aan het eind van de achttiende eeuw zeer geliefd was. De verklaring daarvoor ligt in de voorliefde van de auteur voor

Boekverslag **Verborgen gebreken (Renate Dorrestein)**

Jeske van Harssel

© havovwo.nl (april 2002)

---

het fantastische, gruwelijke en gewelddadige. Incest, moord en doodslag binnen de familie, onwaarschijnlijke gebeurtenissen en laconieke humor zijn in 'Verborgen gebreken' dus ook volop aanwezig, net zoals in vele andere van haar boeken.

Welke soort literaire tekst

Verborgen gebreken behoort tot een bepaalde literaire tekst. Literaire teksten kun je op drie verschillende manieren indelen. Hieronder heb ik dat gedaan voor het boek *Verborgen gebreken*.

1. Fictieel of niet-fictieel.

Verborgen gebreken is fictieel. Het verhaal is een fictionele tekst, omdat de auteur het verhaal verzonnen heeft. De inhoud bevat wel werkelijkheidswaarde, maar de auteur heeft zich bijvoorbeeld niet aan echte feiten gehouden. *Verborgen gebreken* is gewoon een roman en fictie.

2. oude indeling naar inhoud: epiek, lyriek of dramatiek.

Bij het boek *verborgen gebreken* is er sprake van epiek. De auteur wil een gebeurtenis vertellen. Het is een verhalende tekst. De gebeurtenis vindt plaats in een bepaalde tijd en gedurende een bepaalde tijd. Ook draait de handeling om een persoon. Bij een epische tekst, zoals *verborgen gebreken*, zijn gebeurtenis(sen), personage(s) en tijdsverloop belangrijke elementen.

3. moderne indeling naar vorm: proza, poëzie of dramatiek.

Verborgen gebreken is een vorm van proza. De tekst staat in het boek min of meer aaneengesloten op een pagina, wat kenmerkend is voor proza.

Verder is *Verborgen gebreken* een roman en geen novelle. Want in het verhaal zijn er een groter aantal personen en de hoofdpersoon groeit langzaam naar de beslissende fase en de lezer volgt de hoofdpersoon een langere tijd.

C. Evaluatie

Mijn persoonlijke beoordeling

Ik vond het boek *Verborgen gebreken* leuk en interessant om gelezen te hebben. Het is ook zeker geen moeilijk boek om te lezen en te begrijpen. De stijl waarin Renate Dorrestein schrijft vind ik simpel om te lezen. De zinnen zijn ook meestal redelijk kort, wat het naar mijn mening makkelijker maakt.

Ik wist echt niet wat ik kan verwachten bij de titel: 'Verborgen gebreken', maar het is me heel erg meegevallen.

Er gebeurt erg veel in het boek *Verborgen gebreken*. Ik vind dan ook dat het nooit saai wordt. Er zitten spannende stukken in; en dat is maar goed ook, want anders zou ik het niet leuk vinden om het verhaal te lezen. Bovendien werd het verhaal nooit langdradig, gelukkig maar want dat is echt afschuwelijk. Ik denk dat zowel de gevoelens en gedachten als de gebeurtenissen belangrijk waren in het boek. Zo heeft Renate Dorrestein echt een compleet beeld weer gegeven. De gedachten van Chris en Agnes waren het meest aanwezig, mede hierdoor zijn zij de hoofdpersonen. Wat hierbij opvalt is dat het twee vrouwen zijn. Dit heeft weer een verband met de thema's oftewel onderwerpen waar Dorrestein over schrijft. Zoals ik al eerder heb vermeld schrijft over problemen en gevoelens waar vrouwen mee te maken kunnen hebben. Hierbij ook denkend aan het motto van dit boek. Als je hier dan rekening mee houdt, is het waarschijnlijk wel de bedoeling van de auteur geweest dat de gedachten en gevoelens een aanzienlijkere positie in het boek hebben. Ik heb me ook goed kunnen inleven in de personages, voornamelijk de hoofdpersonen Chris en Agnes. Bij het gedrag van deze twee personages kon ik me beter iets voorstellen

dan bijvoorbeeld bij de ouders, Sonja en Jaap. Dit komt voornamelijk door, voor mij, een heel opmerkelijk feit. Namelijk dat Sonja en Jaap heel erg met zichzelf bezig zijn en niet eens op de kinderen letten, waardoor die de kans krijgen om gewoon zomaar weg te lopen. Dit begrijp ik echt totaal niet van de ouders van Chris (en Tommie en Waldo). Ik vind dat dan ook een erg slechte eigenschap van Sonja en Jaap.

In het boek *Verborgen gebreken* wordt een situatie beschreven die in werkelijkheid waarschijnlijk niet snel voorkomt, maar toch ook niet onrealistisch is. Zoiets dergelijks zou in werkelijkheid mogelijk ook kunnen gebeuren. Toch zijn er sommige momenten dat ik het echt niet realistisch vind, zoals bijvoorbeeld het feit dat als

Boekverslag **Verborgen gebreken (Renate Dorrestein)**

Jeske van Harssel

© havovwo.nl (april 2002)

---

de inspecteur van Scotland Yard langskomt bij het vakantiehuisje dat hij de kinderen niet herkend, omdat die toevallig verkleed waren. Ik denk ook niet dat alles kan kloppen, want Chris heeft bijvoorbeeld wel twee personen in een paar dagen tijd vermoord, en daar weet niemand iets van af. *Verborgen gebreken* is niet altijd even helder. Een moment in het boek dat niet erg duidelijk is, is bijvoorbeeld of Waldo Chris(tine) nu wel of niet seksueel misbruikt. Van de ene kant vind ik het erg jammer dat niet alles altijd even duidelijk is, maar van de andere kant zijn dit soort momenten ook wel weer goed want dan moet je je aandacht er toch bij houden. Wel vind ik het echt jammer dat het boek een open einde bevat. Ik had graag willen weten wat er gebeurd zou zijn als men erachter kwam dat bijvoorbeeld Waldo helemaal niet meer leeft, en hoe het met Agnes afloopt. Ik vind eigenlijk dat het verhaal nog niet af is. Dorrestein kan dan misschien wel denken 'spanning, leuk, eigen invulling', maar ik vind dat ook het maken van een gesloten einde tot de taak van de auteur behoort.

De thema's in het boek spreken me ook wel aan. Ondanks dat ik nog nooit andere boeken van Renate Dorrestein heb gelezen, wordt snel duidelijk dat Dorrestein schrijft over een voor haar erg bekend onderwerp. Het zijn ook thema's die niet oneindig ver liggen van onze belevingswereld. Ik had, voornamelijk na het boek helemaal gelezen te hebben en ook de secundaire literatuur geraadpleegd te hebben, het gevoel dat Renate Dorrestein haar persoonlijke mening in het boek verwerkt heeft. Ik zelf heb na *Verborgen gebreken* gelezen te hebben niet echt een speciale mening omtrent de thema's of de onderwerpen gevormd. Tijdens het lezen van het boek denk je natuurlijk na over de behandelde aspecten, maar meer dan dat heb ik tijdens en na het lezen dan ook niet gedaan. Dit geldt niet alleen voor dit boek, maar eigenlijk voor de meeste.

Wat ik nog wel heel apart vond en vindt zijn de citaten uit Genesis 1 aan het begin van elk van de zeven delen van het boek. Ik denk dat dit me altijd zal bijblijven. Ik zelf begreep, zeker in het begin, eigenlijk totaal niet wat er de bedoeling van was. Maar met behulp van secundaire literatuur valt het nu te begrijpen. Opmerkelijk, maar wel duidelijk zegt Hans Goedkoop hier iets over in het NRC Handelsblad. Namelijk het volgende: 'Vrijwel tot het einde toe blijft het een raadsel waarom *Verborgen gebreken* opent met een stukje uit Genesis. De schepping van hemel en aarde, licht en duister, dier en mens, het heeft geen spoor van samenhang met het verhaal, dus waarom steeds die bouwplannen? Maar bij het laatste hoofdstuk, als het werk volbracht is en de wereld fris en glanzend klaar ligt, komt de clou. En God zag dat het goed was', staat daar, en ineens schalt uit het papier het hoongelach van de schrijfster op.' Er is namelijk niet zoveel 'goed' aan het eind van het boek. De citaten uit Genesis voegen naar mijn mening iets speciaals, bijzonders, toe aan het boek; wat het gelijk ook een beetje raadselachtig maakt.

Nog een ander opvallende gebeurtenis was voor mij, dat met het glazen oog wat op het eind in de zak van Tommie wordt gevonden, maar waar Chris zich gelijk over ontfermd. Erg mooi vind ik de gevoelens en gedachten die Chris hierbij voelt. Het bevredigend gevoel van Chris, gaf mij ook een goed gevoel. Kortom *Verborgen gebreken* is een aantrekkelijk boek om te lezen.